

Förtal och hatbrott mot HBT-personer

Människans värdighet är okränkbar. Den ska respekteras och skyddas.

Var och en har rätt till fysisk och mental integritet.

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (artiklarna 1 och 3.1)

”Förtal” syftar på incitament till och uppmuntrande av hat, diskriminering och fientlighet mot en enskild individ som motiveras av fördomar mot denna person på grund av en särskild egenskap, till exempel dennes sexuella läggning eller könsidentitet.

”Hatbrott” syftar på en fysisk eller verbal attack mot en enskild individ som motiveras av fördomar mot denna person på grund av en särskild egenskap, till exempel dennes sexuella läggning eller könsidentitet.

”Homofobi” är en irrationell fruktan för en person på grund av att denne är homosexuell eller bisexuell.

”Transfobi” är en irrationell fruktan för en person för att denne ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som han/hon tilldelats vid födseln, med hjälp av t.ex. hormonbehandling, kirurgi, kläder eller kosmetika.

Den rädsla och de hotelser som följer av hatbrott och förtal hindrar homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT) att delta fullt ut i samhället. Omfattningen av förtal och hatbrott mot HBT-personer i EU är oklar eftersom de flesta medlemsstater inte samlar in uppgifter om detta. Vissa undersökningar visar dock på att upp till 50 procent av HBT-personerna i vissa medlemsstater har drabbats av förtal eller hatbrott. I avsaknad av en gemensam bestämmelse för EU antar medlemsstaterna olika strategier i fråga om förtal och hatbrott.

Undersökningar visar på att förtal och hatbrott ofta förblir oanmälda. Detta beror delvis på att offren inte känner sig bekväma med att avslöja sin sexuella läggning för brottsbekämpande myndigheter. Vissa medlemsstater har infört ”rapport till tredje part”, vilket innebär att brott kan anmälas på andra platser än polisstationer och till andra personer än polistjänstemän.

Kriminalisering av förtal

I 12 medlemsstater (Belgien, Danmark, Tyskland, Estland, Spanien, Frankrike, Irland, Lettland, Nederländerna, Portugal, Rumänien och Sverige) samt i Nordirland i Förenade kungariket är det brottsligt att förespråka hat, våld eller diskriminering på grund av sexuell läggning.

I fyra medlemsstater (Österrike, Bulgarien, Italien och Malta) är förtal brottsligt i relation till särskilda grupper, och HBT-personer hör inte till dessa grupper. Detta gör det svårt att tillämpa lagstiftningen vid fall av homofobi.

I de övriga medlemsstaterna definieras inte förtal mot HBT-personer specifikt som ett brott, men lagstiftningen är formulerad på ett generellt sätt och skulle kunna användas för att skydda dessa personer.

Hatbrott

I nuläget är fysiska attacker brottsliga i alla medlemsstater. I de flesta medlemsstater kan straffet för en sådan överträdelse bli strängare om den motiverats av fördomar mot exempelvis en persons ras eller religion (en så kallad "försvårande omständighet"). EU kräver emellertid inte att medlemsstaterna ska inkludera homofobi och transfobi som en "försvårande omständighet" vid lagöverträdelser.

I 10 medlemsstater (Belgien, Danmark, Spanien, Frankrike, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Finland, Sverige och Förenade kungariket) är homofobi och transfobi en försvårande omständighet, även om vissa medlemsstater begränsar det till specifika brott.

I 15 medlemsstater (Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Spanien, Irland, Italien, Cypern, Litauen, Luxemburg, Lettland, Malta, Österrike, Slovenien och Slovakien) definieras inte homofobi och transfobi uttryckligen som en försvårande omständighet. I sex av dessa (Tjeckien, Tyskland, Lettland, Malta, Österrike och Slovakien) erkänns emellertid begreppet hatbrott i lagstiftningen, vilket innebär att homofobi och transfobi skulle kunna betraktas som försvårande omständigheter.

RÄTTEN TILL LIKA SKYDD

Den 28 november 2008 antog EU ett rambeslut om förtal och hatbrott som motiverats av rasism och främlingsfientlighet (EUT L 328/2008). EU måste överväga att anta en liknande lagstiftning som täcker förtal och hatbrott som bygger på homofobi och transfobi, så att HBT-personer får skydd i alla medlemsstater.

Detta informationsblad baseras på två rapporter: *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 1 Legal Analysis* (Homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet i EU-medlemsstaterna – del 1 Analys av rättsläget), publicerad av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) i juni 2008 och *Homophobia Discrimination on Grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 2 The Social Situation* (Homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet i EU-medlemsstaterna – del 2 Den sociala situationen), publicerad i mars 2009.

Den fullständiga rapporten finns på: <http://fra.europa.eu>.

Alla publikationer från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter kan beställas kostnadsfritt via byråns webbplats.

Ansvarsfriskrivning:

Om det finns några frågor om denna översättning så titta i den engelska versionen som är originalet och den officiella versionen av dokumentet.